



# Ang Banagbanag

**Ang Mantalaan sa Presensya ni Kristo**

**Marso 2020**

**The Dawn in the Cebuano dialect**



## Pagpangita sa Tawo sa Diyos

*“Kay sa naglakaw ako sa kadalanan ug naniid sa inyong mga ginasmiba, nakita ko gani usab ang usa ka halaran nga diha niini gikasulat kining mga pulonga, `Alang sa dios nga wala hiihli. Kining inyong ginasmiba nga wala ninyo hiihli, nan, kini mao ang akong ginamantala kaninyo.*  
—Buhat 17:23

**K**on atong ikonsiderar ang mga kagubot sa kalibutan karon, ang mga hagit ug mga problema nga ingon kadako, mahimo’g kita makatuo nga ang mga tawo kadaghanan nawad-an sa bisan unsang tinuud nga pagtuo sa Diyos. Sa tinuud, ang ateyismo nagtaas sa daghang mga bahin sa kalibutan, nga adunay gibanabana nga 500 milyon nga wala nagsalikway sa Diyos, sumala sa mga pagsusi nga gihimo sa miaging mga tuig. Dili katingad-an, ang China ug Russia ang nag-una nga nag-ambag sa kini nga numero, ug sa kinatibuk-ang numero sa tibuuk kalibutan nga nagpaila sa ilang kaugalingon ingon mga ateyista, kapin sa 75% ang nagpuyo sa Asya.

Bisan pa sa pagtubo sa ateyismo, gipakita sa parehas nga mga pagtoon nga kapin sa 90% sa populasyon sa kalibutan ang nagtuo gihapon sa pipila ka matang sa pagka-Diyos o labing taas nga binuhat. Sa usa ka labi nga makapaikag nga obserbasyon, gipadayag sa usa ka pagtoon sa 2004 nga sa mga misanong nga sila mga ateyista, 30% usab miingon nga usahay sila nag-ampo. Tingali kini nagpakita nga, bisan niadtong mga nagpahayag nga wala motoo sa Dios, anaa gihapon kanila ang tinguha nga magsimba ug makigkomunikar sa usa ka labi ka taas nga binuhat.

Samtang gitan-aw nato ang ingon nga mga butang, dayag nga ang usa sa mga hagit sa tawo kung ang pagpamalandong sa paglungtad sa usa ka pagka-Diyos o labing taas nga binuhat usa ka kinatibuk-ang kakulang sa pagsabut kung kinsa ang Dios, unsa ang iyang mga kinaiya, ug unsa ang iyang plano alang sa yuta ug ang mga pumoluyo niini. Ang mga eskolar, magtutudlo, ug pilosopo, relihiyoso ug sekular, nakatimbang sa kini nga mga butang sa daghang mga siglo, nagpasiugda sa teoriya pagkahuman sa teorya. Bisan pa, sa

kadaghanan, ang lainlaing mga pagpatin-aw nga gihatag kung kinsa ang Dios wala kaayo makatagbaw sa kalag.

Gisugyot nato sa bisan kinsa nga tinuud nga nagtinguha nga mahibal-an ang dugang bahin sa Diyos nga ipadaplin una ang mga pilosopiya ug tradisyon sa mga tawo. Sa ilang bahin, girekomenda nato nga ang paghunahuna kung unsa ang makit-an ug pagatun-an sa Kasulatan, aron mahibal-an kung, sa mga panid niini, makit-an ang kaharmonya ug makatarunganon nga mga konklusyon bahin sa usa nga gusto sa kadaghanan sa kalibutan nga simbahon. Kung ang ingon nga pagkamakatarunganon ug panag-uyon makita, nan mahimo kita makaangkon og usa ka mas maayo nga pagsabut sa labing taas nga binuhat, sa iyang kinaiya ug sa iyang mga katuyoan.

### **ATENAS—LUGAR SA DAGHANG DIYOS**

Usa ka angayan nga lugar diin kita magsugod kung giisip kung unsa ang giingon sa Bibliya bahin sa Diyos mao ang karaang Griyego nga siyudad sa Atenas, nga naila sa kasaysayan ingon usa ka lugar sa daghang mga dios. Sa pagduaw ni Apostol Pablo sa Atenas sa hapit na ang pagsugod sa panahon sa mga Kristuhanon, iyang nakit-an ang mga tawo nga gihatag sa hapit tanan sa pagsimba sa mga idolo sa lainlaing mga diyos. Giangkong nga adunay daghang mga idolo sa Atenas nianang panahona kaysa sa ubang bahin sa Gresya, ug nga ang mga taga-Atenas nag-dala sa mga dios ug mga patuotuo sa matag nasud, kauban ang ilang mga arte, pilosopiya ug pagkat-on. Usa ka istoryador ang nag-ingon nga mas sayon ang pagpangita usa ka diyos sa Atenas kaysa sa usa ka tawo.

Gawas sa pagsimba sa daghang mga diyos, didto usab daghang mga pilosopo sa Atenas. Duha ka panguna nga pundok niini pareho nga gihisgutan ni Pablo - ang mga Epikurano ug ang mga Estoiko. (Buhat 17:18) Ang mga Epikurano mga sumusunod sa pilosopo nga taga-Aticia nga si Epicurus, ug ingon sa gisulti sa usa ka magsusulat, “Ang materyalismo ug panghunahuna sa kaugalingon ang panguna nga hilig sa pagtulon-an sa Epicurus.” Kini, bisan sa karon daghan ang naghimo, nagkinauhi subay sa hugpong nga mga pulong, “Kao, inom, ug paglipay, kay ugma kita mamatay.” Ang mga Epikurano nga maluluyon, ug tingali sa mga hinungdan sa personal nga pagkapopular, wala maglimud sa dayag nga naglungtad sa daghang mga dios nga pagano sa panahon, apan nag-ingon nga wala gyud kini kalabutan sa paglalang sa kalibutan ug kung unsa ang naa niini.

Ang mga Estoiko, sa laing bahin, mas lig-on nga mituo sa pagpasakop sa mga natural nga mga balaod, apan wala kaayoy klaro nga pilosopiya, ug wala sila bisan gamay o walay pagsalig sa umaabot nga kinabuhi. Kasagaran sila naningkamot nga magpuyo og matarung nga kinabuhi sa pamatasan, apan ang garbo ang anaa sa ilawom, imbis pagpaubos. Ang mga Estoiko usab ningsalig sa kapalaran, imbis nga motan-aw sa mga kasinatian sa kinabuhi diha sa kahayag sa diosnon nga pagsalig.

Kini ang duha ka mga grupo sa mga pilosopo nga nagtawag kang Pablo. Alang kanila si Pablo nag tudlo sa “mga katingalanhan nga diyos,” tungod kay giwali niya si Jesus ug ang pagkabanhaw. “Ug ilang gidakup siya, ug gidala siya sa Areopago, nga nag-ingon, Mahimo ba nga mahibal-an namo kung unsa kining bag-ong pagtolon-an nga imong giingon?” - Buhat 17:16-19

## **USA KA OPORTUNIDAD ALANG KANG PABLO**

Kini naghatag kang Pablo sa usa ka talagsaon nga oportunidad sa pagpakita sa pipila ka sukaranang mga kamatuoran nga may kalabutan sa dako ug mahigugmaon nga Dios sa Bibliya, ang Magbubuhay ug magmamando sa uniberso. Samtang gidala si Pablo sa Areopagus, o bungtod sa Mars, ang ruta nagpaduol kaniya sa usa ka daghang pagpakita sa mga diosdios, nga ang matag usa gisulat sa usa ka partikular nga dios. Sa diha nga siya nagtindog sa ibabaw sa bungtod ug nag-atubang sa iyang mga mamiminaw kini nga mga idolo makita sa walog sa ubos. Ang nagtindog sa ibabaw niya mao ang Acropolis diin kini nagtindog sa dakong arkitektura sa dakong templo - ang Partenon.

Gigamit ni Pablo kini nga kahimtang samtang iyang gipatin-aw sa mga pilosopo nga Griego ang hinungdan nga mga kamatuoran bahin sa Diyos nga iyang gisimba, ug ang “bag-ong” relihiyon nga iyang gipasiugda. Gisugdan niya ang iyang sermon pinaagi sa pagpahinumdom kanila nga ang usa sa ilang mga idolo gihubad nga “ALANG SA WALA MAILANG DIYOS” Bisan sa panahon ni Pablo, ug taliwala sa labing maalamon nga mga pilosopo sa panahon, adunay pag-ila sa paglungtad sa usa ka Diyos nga wala nila nahibal-an..

Gipatin-aw ni Pablo nga kining “wala mailhi nga Dios,” nga wala nila hibali nga gisimba, mao ang iyang gipahayag karon kanila. Siya dayon mipadayon sa pagtawag sa ilang atensyon sa pipila nga mga

kinaiya sa dili mailhan nga Diyos. Kini ang dako ug gamhanan nga Dios nga “nagbuhat sa kalibutan ug sa tanan nga mga butang niini.” Dugang pa, kining tinuod ug buhing Diyos, gipatin-aw ni Pablo, “ang Ginoo sa langit ug sa yuta,” ug tungod kay kini tinuod, dili siya mapaabut nga magpuyo sa “mga templo nga gihimo sa mga kamot.” (Buhat 17:24) Dinhi mahanduraw nato si Pablo nga nagtan-aw sa matahum nga templo nga anaa sa ibabaw niya samtang nagsulti siya, usa ka templo nga anaa ang daghang mga diyos. Ang iyang mga pulong nagpaila nga ang wala mailhi nga Diyos nga iyang giila alang kanila labi ka kaayo ug labi ka mahimayaon nga ma-confine sa bisan unsang istraktura nga mahimong matukod sa tawo, bisan unsa pa kini ka matahum ug kahalangdon niini.

Kini mao ang usa ka dako nga kamatuoran bahin sa Diyos sa tanan nga himaya nga hinungdanon nga hinumdoman sa tanan. Ang mga hunahuna sa tawo kanunay nga nagadayeg sa mga maanindot nga mga pasundayag nga makita sa nagka lainlaing mga templo o simbahan ug mga balay alampoanan sa tibook kalibutan. Hangtud nga kini makapataas sa atong mga hunahuna ug kasingkasing sa tinuod ug buhi nga Dios sa kinaadman, hustisya, gugma, ug gahum, ug nagdasig kanato sa paghalad sa atong kinabuhi sa iyang pag-alagad, nagsilbi sila usa ka mapuslanon nga katuyoan. Hinaut nga mahibal-an naton nga ang tinuod nga Diyos nga atong gisimba, ug kung kinsa ang atong gitugyan, dili na mapaabut nga magpuyo sa mga istraktura nga hinimo sa mga kamot labi pa sa mga adlaw ni Pablo.

Giila ni Haring Solomon sa Israel kini nga daghang mga siglo sa wala pa ang panahon ni Pablo. Ang templo ni Solomon mao tingali ang labing halangdon nga natukod niadto nga panahon. Apan, sa diha nga nahuman na, nahibal-an niya nga ang bantog nga Dios sa Israel dili matanggong sa sulod sa mga dingding niini, ug sa iyang pag-ampo sa pagpahinungod miingon, “Ang Dios ba gyud magpuyo uban sa mga tawo sa yuta? tan-awa, ang langit ug ang langit sa mga langit dili makaarang kanimo; unsa pa ka labi pa kining balay nga akong gitukod!”- II Cron. 6:18

## **PAGPAMATOOD NI JESUS**

Gipamatud-an usab ni Jesus ang mas dako nga panan-aw sa tinuod ug buhi nga Diyos. Usa ka babaye nga Samaritanhon ang nangutana ni Jesus kung diin angayan magsimba sa Dios, kung didto sa Mt. Gerizim sa Samaria, o Mt. Zion sa Jerusalem. Ang tubag ni Jesus nagpatin-aw

nga dili kinahanglan nga limitahan ang pagsimba sa Dios sa tino nga mga lugar. Gipatin-aw niya nga “ang Diyos usa ka Espiritu,” busa dili makita sa mga mata sa tawo, ug nga ang tinuod nga pagsimba kaniya “sa espiritu ug sa kamatuoran.” - Juan 4:20-24

Ang pulong “espiritu” gigamit dinhi sukwahi sa kung unsa ang materyal ug makita. Ang makit-an nga mga imahen ug representasyon sa Diyos, sama sa mga idolo, mga babag sa tinuod nga pagsimba, kay ang hunahuna nagpunting sa imahe ug dili makalantaw sa labaw pa niini. Ang Diyos usa ka buhing binuhat, apan dili tawo, ug labi ka taas kanato nga dili nato mahimo nga hingpit nga mahunahuna siya. Ang atong mga hunahuna ug kasingkasing kinahanglan “makakita” kaniya ingon ang usa nga gisentro ang tanan nga maayo ug balaan. Gikan kaniya, “ang Amahan sa mga suga,” moabut “matag maayong regalo ug matag hingpit nga regalo,” gipahayag sa Kasulatan. —Santiago 1:17

Ang mga pag-ampo niining mahimayaong Diyos sa gugma nakaabot kaniya nga wala’y tabang sa mga templo nga gihimo sa mga kamot, ug kung wala ang paghanduraw nga may kalabotan sa mga ritwal ug seremonya. Mahimo nato nga ituboy ang atong mga kasingkasing ngadto sa ingon nga Dios sa bisan unsang oras sa adlaw o gabii, bisan unsa pa ang lugar o kahintang. Ang mga mahal nga templo mahimong maghatag usa ka temporaryo nga pagbati sa katingala ug pagtahud, apan labi pa nga kinahanglan ang “templo” sa gilalang nga uniberso nga gihatag sa Diyos mismo, ug diin kita gipuy-an, makatabang kanato nga mahibal-an ang iyang gihimaya nga kinaiya ug pagkahalangdon.

Miingon si Jesus sa babayeng Samarianhon nga ang atong dakong Diyos sa himaya ug gugma kinahanglan simbahon dili lamang sa espiritu, apan sa kamatuoran usab. Adunay pila ka sukaranang mga kamatuoran bahin sa Diyos nga kinahanglan mahibal-an kung kita magsimba kaniya nga dawatnon. Dili kini buhaton aron paghimog usa ka konsepto kaniya nga gipasukad sa atong kaugalingon nga mga patuotuo o mga tradisyon ug pilosopiya sa uban. Gihimo kini sa mga taga-Atenas, nga tungod niini nagsimba sila sa daghang mga idolo, apan ang tinuod nga Dios nagpabilin nga “wala mailhi” kanila.

Ang hunahuna sa tawo dili gyud makahibalo labaw pa sa usa ka bahin sa tibook nga kamatuoran bahin sa Dios, apan ang bahin nga kini kinahanglan nga masaligan kung kita mosimba kaniya “sa espiritu ug sa kamatuoran.” Ang tanan nga mga konsepto sa Dios nga

naghulagway kaniya sama sa usa ka Diyos sa kinaadman, hustisya, gugma, ug gahum, nagpugong lamang sa tinuod nga pagsimba. Ang mga idolo, mga imahe, ug sagrado nga mga butang mao ang mga babag tali sa hunahuna sa tawo ug sa mahimayaon ug mahigugmaon nga Dios sa tanan nga paglalang.

## **TINUBDAN SA TANANG KINABUHI UG PANALANGIN**

Sama sa gipahayag ni Pablo sa mga taga-Atenas, kining tinuod ug buhi nga Dios, nga wala pa mailhi sa kadaghanan sa mga tawo, wala magpuyo sa mga hinimo sa tawo nga mga templo, “Ni gisimba sa mga kamot sa mga tawo, ingon nga siya nanginahanglan bisan unsa, kung makita niya naghatag sa tanan nga kinabuhi, ug gininhawa, ug tanan nga mga butang.” (Buhat 17:25) Kung unsa ka hingpit nga klaro nga ang Maglalalang sa tanan nga kinabuhi, lakip ang atong kaugalingon, wala magkinahanglan bisan unsa gikan kanato, ug nga wala’y nahimo sa mga kamot sa tawo nga magamit aron mapadasig siya sa pagpanalangin kanato.

Miingon ang Dios sa karaan nga Israel, “Ang matag mananap sa lasang akoa, ug ang mga baka sa usa ka libo nga mga bungtod. Nahibalo ako sa tanan nga mga langgam sa mga bukid, ug ang mga ihalas nga mananap sa kapatagan akoa. Kung gigutom ako, dili ko kini isulti kanimo: kay ang kalibutan akoa ug ang iyang kabug-osan.” (Sal. 50:10-12) Walay bisan unsa nga atong mahatag sa Dios nga wala nato una madawat gkan kaniya. “Diha kaniya nabuhi kita, ug nagalihok, ug nabuhi kita,” matod pa ni Pablo. (Buhat 17:28) Buhi lamang kita tungod kay ang Dios naghatag kanato sa kinabuhi. Nagpadayon kita sa pagtinguha sa mga responsibilidad ug mga panalangin sa kinabuhi tungod kay ang Diyos nagdisenyo sa atong mga organismo aron mahimo kini nga posible. Ang atong pagkabuhi nagdepende sa pagpadayon sa iyang mahigugmaong mga tagana.

Kini nga mga kasagarang mga panalangin sa kinabuhi gisalig sa katawhan nga wala’y pagtahod sa ang-ang sa pagpasalamat nga mahimo nga gipakita. Sa iyang sermon sa Bukid, gipahayag kini ni Jesus nga matahum, nga nag-ingon: “Ang imong Amahan nga atua sa langit ... nagpadako sa iyang adlaw sa mga daotan ug sa maayo, ug nagpadalag ulan sa mga matarong ug sa mga dili matarong.” (Mat. 5:45) Ang adlaw ug ulan, ug ang uban pang mga elemento diin gipadayon ang kinabuhi, mao ang hinimo sa Diyos. Kini lapas sa atong katakus sa paghimo o sa pagkontrolar.



Sa usa ka pagkasulti, dili lisud nga mahibal-an kung ngano nga adunay mga tawo nga nagsimba sa adlaw ug ulan. Ang ilang kakolangan mao nga wala sila magtan-aw niini sa bantog nga Diyos sa uniberso nga naglalang kanila ug gibubo ang ilang kinasingkasing nga debosyon ngadto kaniya. Gibuhat kini ni David, ug nagsulat, “Ang mga langit nagapahayag sa himaya sa Dios; ug ang kawanangan nagpakita sa iyang mga binuhat. Ang adlaw ngadto sa adlaw nagapamulong, ug ang gabii ngadto sa gabii nagapakita ug kinaadman. Wala’y sinultihan o pinulungan,... wala madungog ang ilang tingog. Ang ilang linya nawala sa tibuok yuta, ug ang ilang mga pulong hangtod sa katapusan sa kalibutan. Didto gibutang niya ang usa ka tabernakulo alang sa adlaw, nga sama sa usa ka pamanhonon nga nagagula gikan sa iyang lawak, ug nagmaya ingon usa ka kusgan nga tawo nga nagdalagan sa usa ka lumba.”- Sal. 19:1-5

## **USA KA TAWHANONG PAMILYA**

Ang mga Griego giila nga usa ka maalam nga mga tawo, labi na sa ilang mga pilosopiya. Gisugyot nga giisip sa mga Epicanoano ug Stoic nga ang ilang kaugalingon mas labaw kay sa ubang bahin sa katilingban, labi na sa ubang nasyonalidad. Kung sila adunay mga ilusyon nga ingon niini, dili nila gusto ang maisugon nga giingon ni Pablo nga ang Diyos nga wala pa mailhi kanila “nagbuhat gikan sa usa ka tawo ang matag nasud sa katawhan aron magpuyo sa tibuok nawong sa yuta, nga natino ang ilang natudlo nga mga panahon ug ang mga utlanan sa ilang pinuy-anan. - Buhat 17:26

Ania ang usa ka dakung kamatuoran, yano nga giingon, sumala sa Kasulatan. Ang tawhanong pamilya usa ka pamilya, mga anak sa usa ka amahan, nga gilalang sa Diyos nga gitawag sa mga taga Atenas nga “Wala Nailhi.” Ang bantigan nga Magbubuhat sa langit ug yuta naghimo “gikan sa usa ka tawo” sa tanan nga lainlain nga rasa ug nasyonalidad sa katawhan. Ang usa ka tawo nga gihisgotan ni Pablo mao si Adan. Si Pablo nagtuo sa talaan sa Genesis sa paglalang, ug sa iyang sulat sa simbahan sa Corinto iyang gihisgutan si Adan nga ang “una nga tawo.” - I Cor. 15:45

## **ANG DIYOS DILI LAYO KANATO**

Gisulti usab ni Pablo ngadto sa taga Atenas nga gusto sa Diyos alang sa iyang tawhanon nga paglalang: “Nga pangitaon nila ang Dios, kung tingali sila mohikap Kaniya ug makapangita Kaniya, bisan tuod Siya dili halayo sa matag usa kanato; kay diha Kaniya nabuhi kami ug

nagalihok ug nagalungtad, ingon sa gisulti sa pipila sa imong kaugalingon nga magbabalak, tungod kay kita usab iyang mga anak. Ingon nga mga anak sa Dios, dili angay nga maghunahuna nga ang Diyosnon nga kinaiya sama sa bulawan o pilak o bato, usa ka imahen nga naumol sa arte ug hunahuna sa tawo.”- Buhat 17:27-29

Dinhi ang duha ka dagkong mga kamatuoran bahin sa tinuod ug buhi nga Diyos nga gipahayag nga matahum. Siya ang tuburan sa tanan nga kinabuhi. Sa kaniya “kita nabuhi ug nagalihok ug nabuhi,” ug gusto niya nga ato siya nga pangitaon ug mailhan. Dugang pa, ingon sa pagpahinumdom kanato ni Pablo, sa pagpangita sa Dios dili kita maghunahuna nga siya makit-an diha sa mga imahe nga bulawan, o pilak, o bato nga giporma sa mga kamot sa tawo, kay kini nagpasabot nga ang bantog nga Magbubuhat usa ka butang nga dili mahimo sa iyang mga binuhat.

Ang Dios “dili halayo” gikan sa bisan kinsa sa kanato, gipahayag usab ni Pablo. Wala gipasabut sa apostol ang distansya, apan sa interes ug gugma sa Maglalalang, ug ang iyang kaarang buhaton alang sa iyang tawhanong mga binuhat ang tanan nga nakita sa iyang kinaadman ug gugma nga labing alang sa ilang dayon nga kaayohan. Dili kita maghunahuna sa Diyos nga mahimong lig-on ug dili mapaabut. Ni kita mangita kaniya sa kahadlok, apan uban ang kasiguruhan nga siya nakasabut, maloloy-on ug buotan.

Ang pagpangita ug pagkahibalo sa Dios usa ka mahimayaon nga kasinatian sa kinabuhi sa usa. Si Propeta Jeremias misulat, “Mao kini ang giingon ni Jehova, Ayaw pagpahimayaa ang tawong manggialamon sa iyang kinaadman, ni pagpahimayaon ang tawong kusganon sa iyang kusog, ayaw pagpahimayaa ang tawong adunahan sa iyang mga bahandi: hinonoa siya nga nagahimaya sa himaya niini. nga siya nakasabut ug nakaila kanako, nga ako mao si Jehova nga nagapakita ug mahigugmaong-kalolot, paghukom, ug pagkamatarung dinhi sa yuta: kay niining mga butanga ako nahimuot, nagaingon si Jehova.”- Jer. 9: 23,24

## **PAMAAGI SA DIYOS LABAW KAY KANATO**

Dili kita magdahom nga makit-an ang Dios pinaagi sa atong kaugalingon nga limitado, ug kanunay, dili mamatikdan, mga konsepto sa kung unsa ang gusto natong makita kaniya. Daghan ang nasayop sa pagsulay sa pagpangita sa Dios taliwala sa kalibog sa usa ka hakog ug

himalasyon nga kalibutan. Gihunahuna nila ang krimen, giyera, aksidente, inhustisya, kasubo ug pag-antus sa tanan nga hinungdan, ug naghunahuna sila kung asa makit-an ang Diyos. Ang tinuod mao nga wala siya makit-an sa bisan unsa niining mga butanga, bisan kung gitugotan niya sila sa makadiyot. Kung gusto nato makita ang Dios, kinahanglan pangitaon nato siya gawas sa tanan nga nabulag ug nahugawan ingon nga sangputanan sa mga limbong sa katawhan nga naggikan ni Satanas.

Ang bantogan nga Dios sa tanang binuhat nag-ingon, “Ang akong mga hunahuna dili inyong mga hunahuna, ni ang inyong mga dalan akong mga dalan, nagaingon si Jehova. Kay ingon nga ang mga langit hataas kay sa yuta, ingon man ang akong mga dalan labi pang hataas kay sa imong mga dalan, ug ang akong mga hunahuna kay sa imong mga hunahuna. Kay maingon nga ang ulan ug ang nieve gikan sa langit, ug wala na mobalik didto, apan nagabisibis sa yuta ug nagpatubo niini ug namutot, aron kini makahatag binhi sa magpupugas, ug tinapay ngadto sa nagakaon: Ingon niana ang akong pulong nga mogula gikan sa akong baba: kini dili mobalik ngari kanako nga kawang, apan kini matuman ang akong gikahimut-an, ug kini mouswag sa butang nga gipadala ko.”- Isa. 55:8-11

Sa tinuud, ang mga pamaagi sa Dios labi ka taas kay sa atoa. Unsa ka matahum nga iyang giilustrar kini sa iyang paghisgot sa katuyoan nga gisilbi sa ulan ug niyebe. Ang mga tawong may hamubo nga panglantaw kanunay nagreklamo kung nag-ulan o nagulan ug yelo, nga nahikalimtan nga ang ilang mismong kinabuhi nagdepende sa mga butang sa ilang mga reklamo. Bisan pa, ang Dios sa iyang gugma wala magpugong sa ulan ug niyebe tungod kay ang iyang mga tawo nga binuhat, sa ilang kabuang ug kahakog, mahimong magreklamo bahin niini. Ang ulan ug niyebe nagpadayon sa pagkahulog ug nagbisbis sa yuta, “aron makahatag binhi sa magpupugas, ug tinapay sa nagpakaon.”

“Ingon niana ang akong pulong,” midugang ang Ginoo. Ang Pulong sa Dios mao ang pagpahayag sa iyang mga plano ug katuyoan alang sa iyang tawhanong mga nilalang. Si Moises nagsulat bahin sa “mga adlaw sa una, ... Sa diha nga ang Labing Halangdon nga gibahin sa mga nasud ang ilang panulondon, sa pagbulag niya sa mga anak ni Adan, gibutang niya ang mga utlanan sa mga tawo.” - Deut. 32:7,8

Ang ingon nga mga laraw sa Magbubuhay alang sa iyang yutan-ong mga nilalang wala masabtan o gipabilhan sa kadaghanan sa mga tawo. Natawo sila; nakasinati sila og mubo nga sukod sa kalipay; sila nag-antus; sila mamatay. Kadaghanan nga naghunahuna sa Dios sagad nga buhaton kini sa mga termino sa ilang kaugalingon nga limitado nga mga kasinatian ug limitado nga pagsabut ug mga panan-aw. Ang kadaghanan sa tibook kapanahon wala pa makasabut, sama sa gibuhay sa pipila sa mga taga-Atenas, nga adunay usa ka “wala mailhi nga Dios” nga giingon ni Pablo dili halayo sa bisan kinsa kanato.

Bisan pa, ingon nga ang kakulang sa pagsabut sa tawo wala makapugong sa matag-panahon nga pagbundak sa ulan ug niyebe aron sa pagbisbis sa yuta, mao nga wala kini nakagambala sa “Pulong” sa Dios. Ang iyang detalyado nga plano, nga gipahayag sa iyang Pulong sa kamatuoran, nagpadayon sa mga katuigan alang sa katumanan sa usa ka maalamon ug mahigugmaon nga katuyoan diin sa katapusan ipadayag siya sa tanan nga katawhan. Nan, ang tanan makahimo sa pagkahibalo ug pagserbisyo kaniya uban ang pagmaya. Si Propeta Isaias misulat, “Ang yuta mapuno sa kahibalo sa Ginoo, ingon nga ang mga tubig nagatabon sa dagat.” - Isa. 11:9

### **“TINUNGLO NGA YUTA”**

Ang unibersal nga mga panalangin sa ulan ug niyebe karon aduna usab mga kakulangan, kay ang mga tunok usab manubo. Dinhi makita usab ang sangputanan sa pagsuway sa balaang balaod. “Tinunglo ang yuta tungod kanimo,” giingnan sa Diyos si Adan human siya makasala. (Gen. 3: 17,18) Ang Ginoo misaad, bisan pa, kung ang iyang Pulong, ang iyang plano, natuman, kini usab mausab. “Wala nay tunglo.” (Pinadayag 22:3) Dugang pa, gisaad sa Dios ngadto sa katawhan, “Maggula kamo nga may kalipay, ug pagamandoan nga may pakigdait: ang mga bukid ug mga bungtod mangatumpag sa inyong atubangan sa pag-awit, ug ang tanan nga mga kahoy sa kapatagan magakpak sa ilang mga kamot. Sa baylo sa tunok motubo ang kahoy nga haya, ug sa baylo sa sampinit motubo ang kahoy nga mirto: ug kini alang kang Jehova alang sa usa ka ngalan, alang sa usa ka walay katapusan nga timaan nga dili pagaputlon.” Isaias 55:12,13

Tungod sa “tunglo,” ang yuta niini nga planeta ang padayon nga gihampak sa mga peste ug pagdaot sa kinaiyahan, nga dili kanunay unta mao ang kahintang. Tingali maghunahuna usab kita sa mga “tunok ug mga sampinit” sa kasinatian sa tawo - ang mga kasagmuyo

ug pag-antos sa mga tawo sa tanang panahon. Kini usab pagakuhaon, ug dili na sila magsilbi nga magtago sa panan-aw sa mga tawo sa tinuod ug mahigugmaon nga Diyos. Niini nga punto, si Isaias nagsulat: “Gilamoy niya ang kamatayon sa kadaugan; ug pagapahiran sa Ginoong Dios ang mga luha gikan sa tanang mga nawong. ... Ug pagaingnon nianang adlaw, Ania karon, kini ang atong Dios; kami naghulat kaniya, ug siya magaluwas kanamo: kini si Jehova; naghulat kami kaniya, malipay ug magmaya kita sa iyang kaluwasan.” Wala’y gitugotan nga “makasamok o magalaglag sa tanan kong balaan nga bukid,” o gingharian. — Isa. 25: 8,9; 11:9

## **ANG DIYOS IPADAYAG**

Sa tanan nga kapanahonan sa kasinatian sa tawo adunay pagpangita sa Diyos. Bisan pa, pipila ra ang gigantihan sa bisan unsa nga labi pa kay sa giingnan nga ang Dios makita sa paghanduraw sa lainlaing mga idolo, ritwal ug tradisyon sa mga tawo. Alang sa kadaghanan, ang mga diyos nga ilang nailhan mapanimaslon ug mabangis, ilabi na ang wala mahisubay sa kasulatan nga diyos sa pagpasakit ug pagpaantos.

Sa katapusan, sa gitakdang panahon sa Magbubuhay, ipadayag niya ang iyang kaugalingon sa iyang tawhanong mga nilalang. Makita nila siya ingon usa nga nahigugma ug nag-amuma, kinsa adunay simpatiya ug pagsabot. Makita usab nila ang usa ka gamhanan nga Dios nga makahimo sa pagwagtang sa kalibutan sa tanan nga hinungdan sa pagkadili-malipayon, pag-antos, ug oo, bisan ang kamatayon. Sama sa gitagna ni Isaias, iyang “lamyon ang kamatayon sa kadaugan,” nga nagpasabot nga wala nay sakit, kasakit o kasubo.

Si Apostol Juan misulat bahin niadto nga panahon, “Ang tabernakulo sa Dios nag-uban sa mga tawo, ug siya mopuyo uban kanila, ug sila mahimong iyang katawhan, ug ang Diyos mismo mag-uban kanila, ug mahimong ilang Diyos. Ug pagapahiran sa Dios ang tanan nga mga luha gikan sa ilang mga mata; ug wala na unyay kamatayon, ni kasubo, ni paghilak, ni may kasakit pa: kay ang unang mga butang nangagi na.” (Pin. 21:3,4) Dili ikatingala nga ang mga tawo moingon, “Kini ang among Diyos; naghulat kami kaniya!” Tinuod nga malipay sila, ug magmaya sa kaluwasan gikan sa kamatayon nga gihatag sa Diyos pinaagi sa iyang bugtong Anak, si Kristo Jesus nga atong Ginoo ug Manluluwas ■

## Paghukom Batok sa Israel

***Yabeng Bersikulo:***

***“Apan paagay-aya ang justicia sama sa katubigan, ug pasalanapa ang pagkamatarung sama sa usa ka dakung sapa.”***

***—Amos 5:24***

***Piniling Kasulatan:***

***Amos 5:18-27***

Sa Leksyon nato karon ang hugpong nga pulong, “Ang adlaw sa Ginoo,” gigamit sa daghang beses uban ang paghisgot sa umaabot nga kasamok nga gitagna nga moabut sa Israel tungod sa ilang kakulang sa pagsunod kang Jehova. Ang nasud sa Israel kanunay nga gigamit sa Kasulatan ingon usa ka kinatibuk-ang hulagway sa kalibutan sa katawhan sa ilang karon nga makasasalang kahimtang. Dugang pa, ang “adlaw sa Ginoo” gigamit sa matagnaon aron isulti ang yugto sa panahon diin ang “karon daotan nga kalibutan” natapos, aron madawat sa Mesiyanikong gingharian sa pagkamatarong ug pakigdait. — Gal. 1: 4; Isa. 9: 6,7

Ang pagbungkag sa mga daotang sistema sa kalibutan ug mga institusyon ubanan sa daghang kasamok. Si Satanas, ang magmamando niining kalibutana, magpadayon sa pagpakig-away batok sa Diyos ug sa iyang mga plano ug katuyoan hangtod nga siya gaposon, aron sa diha nga siya “dili na maglimbong sa mga nasud.” (Pin. 20:1-3) Ang Propeta Amos sa atong leksyon naghubit sa adlaw sa kagubot niining mga pulong: “Alaut, kamong nagahulat sa adlaw sa Ginoo, alang sa unsa nga katuyoan nga ang adlaw sa Ginoo moabut kanimo? Kini mahimong kangitngit ug dili kahayag; Ingon sa usa ka tawo nga mikalagiw gikan sa usa ka leon ug gisugat siya sa oso, o mipauli, gipandungan ang iyang kamot sa bungbong ug giguyod siya sa usa ka bitin. Dili ba ang adlaw sa Ginoo mahimong kangitngit imbis sa kahayag, bisan ang kangitngit nga walay kahayag niini?” - Amos 5 18-20

Namatikdan nato nga ang gihisgutan ni Amos sa kini nga panahon sa kasamok gamit ang mga pulong nga “kangitngit” ug “kangitngit nga wala’y kahayag.” Ingon niini ang mga kahimtang nga nagtimaan sa pagtapos sa mga talan-awon sa “panahon sa gabii” sa kasal-anan ug

kasubo sukwhahi sa pagsubang sa kabuntagon sa kalipay sa pagsunod. Ang sama nga panghunahuna gipahayag sa salmista: “Ang iyang kasuko sa makadiyot lamang, ang Iyang pag-uyon alang sa tibuuk nga kinabuhi; Ang paghilak mahimong molungtad sa gabii, apan ang singgit sa kalipay moabut sa pagkabuntag.” (Sal. 30:5) Ang kasuko sa Diyos usa lamang ka mubo nga panahon, kung itandi sa pabor nga mosunod sa “tibook kinabuhi.” Ang “gabii” sa kangitngit ug ang sangputanan nga kalibug ug kawalay kasiguruhan ang maghatag usa ka “buntag” sa kahayag, diin ang kamatuoran ug pagkamatarong ipadayag sa tanan. Ingon usa ka sangputanan, ang “paghilak” sa kalibutan sa katawhan magahatag ug “singgit sa kalipay” alang sa mahimayaon nga pagbag-o sa administrasyon.

Ang kagubot sa kalibutan sa karon nga “adlaw sa Ginoo” usa ka natural nga sangputanan sa pagbalhin sa awtoridad ug pagmando gikan sa Kaaway, si Satanas, ang “prinsipe sa kalibutan,” kay Kristo Jesus, ang Mesiyas, kansang “husto kini mao” ang maghari sa kalibutan. (Juan 14:30; Ezek. 21:27) Gisulat ni Apostol Pablo ang gitudlo sa Diyos sa nabanhaw nga Ginoo sa posisyon nga adunay hataas nga awtoridad, nga nagpahayag nga siya “gibutang siya sa iyang kaugalingong tuo nga kamot sa langitnon nga mga lugar, Labaw sa tanan nga punoan. ug gahum, ug kusog, ug kamandoan, ug matag ngalan nga gingalan, dili lamang sa niining kalibutan, apan usab sa umaabot nga kalibutan.”- Efe. 1:20,21

*“Nakita ko ang ciudad nga balaan, ang bag-o nga Jerusalem, nga nanaug sa langit gikan sa Dios, nga naandam ingon sa usa ka pangasaw-onor, nga nadayandayanan alang sa iyang bana. Ug nadungog ko ang usa ka dakung tingog gikan sa trono, nga nagaingon: Ania karon, ang tabernaculo sa Dios uban sa mga tawo, ug siya magapuyo uban kanila, ug sila mahimong mga katawohan niya, ug ang Dios gayud magauban kanila, ug mahimo nga ilang Dios. Ug pagapahiran sa Dios ang tanang luha sa ilang mga mata; ug mawala ang kamatayon; ug wala nay pagbalata, bisan paghilak, bisan kasakit; kay ang mga butang nahauna ming-agi na.”*

(Pagpadayag 21:2-4)

# Ang Pangamuyo ni Habakkuk Alang sa Katarongan

## ***Yabeng Bersikulo:***

***“Ikaw man ang may labing maputling mga mata kay sa pagtan-aw sa kadautan, ug ikaw nga dili makatan-aw sa pagkamasupilon, ngano man nga nagatan-aw ikaw kanila nga nagabuhat sa pagkamabudhion, ug nagahilum ka sa diha nga ang tawong dautan nagalamoy sa tawo nga labing matarung kay kaniya.”—***

***Habakkuk 1:13***

## ***Piniling Kasulatan:***

***Habakkuk 1:1-4,12-14***

**A**ron makakab-ot sa pagsabot niining mga pulunga, una kitang gipahinumduman sa hinungdan sa tanan nga mga kagubot nga nagpaantos sa katawhan sa libolibo ka tuig — ang buhat sa pagsupak sa bahin sa atong unang mga ginikanan batok sa matarong nga balaod ug awtoridad sa ilang tanan nga maalamon ug mahigugmaon nga Magbubuhat. Ang ilang kasal-anan nagdala nganha kanila ug sa ilang kaliwatan sa silot sa kamatayon. (Gen. 2:17; 3:6-13,16-19) Samtang tingali atong makita nga ang kasaypanan ni Adan ug Eba dili usa ka makalilisang nga pamaagi, apan kini tin-aw nga nagsupak sa balaang balaod diin sila nahimo

gipahimangnoan kaniadto.

Ang atong Yabeng Bersikulo naghulagway sa gikinahanglan sa Diyos ang ang hingpit nga mga tawo lamang ang maisip nga takus nga magpabilin sa yuta sa kahangturan. Sama sa giingon ni Habakkuk, ang atong Langitnong Amahan “labi pang putli nga mga mata” kaysa pagtan-aw sa daotan, o pagtan-aw sa kadautan. Ingon niini ang kahimtang, ang propeta sa atong leksyon nagpahayag sa iyang pagkalibog bahin sa mga sala sa Israel ug ang dayag nga kahilom sa Dios may kalabotan kanila. (Hab. 1:1-4) Bisan dili usa ka hingpit nga Israelita, ang tinguha ni Habakkuk nga magsunod sa matarong nga mga sukdanan sa Dios kutob sa iyang mahimo, ug sa ingon labi nga mabalaka nga ang pagkabalaan sa Diyos kinahanglan mabindikar kay sa ang Israel makalikay sa silot.



Ang kinaiya sa Dios nagtawag alang sa atong paglambo sa pagkabalaan, bisan kung nasabtan niya nga dili nato kini mahimo nga hingpit sa karon nga panahon. Bisana pa, ang mga katuyoan sa atong mga kasingkasing kinahanglan nga mahimong putli, ug kinahanglan bantayan aron magpabilin nga ingon, kung kita gusto makabaton sa hingpit nga pag-uyon ug panalangin sa Dios. Ang pagkab-ot sa pagkabalaan, hinoon, labaw pa sa kon unsay kahimtang sa atong kasingkasing. Kinahanglan natong buhaton ang pag-uswag sa ingon nga kinaiya, ug ang sangputanan nga bunga niini, ingon nga gipakita sa pinalanggang Anak sa Diyos, si Kristo Jesus. Ang kahusto sa pamatasan aron maangkon ang pag-uyon sa Diyos gitukod ug gisulayan karon, samtang kita anaa sa unod. (Efe. 2:8-10; II Tim. 2:15) Salamt, kay ang atong wala nahibal-an nga mga kahuyang ug kapakyasan nasakup sa merito sa halad nga pagtubos ni Kristo, ug pinaagi sa iyang posisyon ingon nga atong Manlalaban sa atubangan sa Dios. (I Juan 1:7-9; 2:1) Ubos niini nga maabiabihon nga kahikayan, gipahimangnoan kita sa Diyos: “Pagpakabalaan kamo; kay ako balaan.”- Lev. 11:44; 1 Pedro 1:5,16

Ang kaimportante sa kaputli sa kasingkasing, ingon man ang panginahanglan nga padayon nga susihon ang atong hunahuna, ang gidala sa atong atubangan aron mahatagan ug pagtagad sa tibuuk nga Bibliya. Si Jesus miingon, “Bulahan ang mga maputli og kasingkasing, kay makakita sila sa Dios.” Sa ulahi gidugang ni Pedro, “Balaana ang Ginoong Dios sa imong kasingkasing.” Nagpahimangno si Pablo, “Magbag-o kamo sa pagbag-o sa inyong mga hunahuna.” (Mat. 5:8; I Ped. 3:15; Roma 12:2) Gipamatud-an pa ni Apostol Pablo ang iyang kaugalingon nga pagpakigbugno sa sala: “Sa akong hunahuna ako nagsilbi sa balaod sa Dios; apan uban ang unod sa balaod sa sala.”- Roma. 7:25

Nagpaabut kita sa panahon nga moabot sa dili madugay, sa gingharian sa Dios dinhi sa yuta, diin ang tanan nga mga tawo hatagan higayon sa pagpahinungod sa ilang kaugalingon sa Ginoo, ug pag-ugmad sa usa ka kinaiya nga nahiuyon sa ilang Magbubuhat. (Mat. 6:10) Ang tanan nga nagtuman sa ilang mga kasingkasing masulub-on sa ilang mga karakter, “BALAAN ANG GINOO.” - Zac. 14:20 ■

***Yabeng Bersikulo:***

***“Kay ang kalibutan  
pagapun-on sa ihibalo  
sa himaya ni Jehova,  
maingon nga ang  
katubigan nagatabon sa  
dagat.”***

***—Habakkuk 2:14***

***Piniling Kasulatan:***

***Habakkuk 2:2-14***

**S**a atong nangaging duha ka pagtoon, nahisgutan nato ang nasud sa Israel, ang ilang daghang mga kalapasan sa mga balaod sa Dios, ug ang mga paghukom nga moabut sa kanila ingon usa ka sangputanan. (Amos 5:18-24) Gitan-aw usab nato ang pag-ampo ni Propeta Habakkuk diin siya naghangyo sa Diyos nga ihatag ang hustisya sa nasud. (Hab. 1:1-4,12-14) Sa leksyon karon atong makuha ang tubag sa Dios sa gipangayo ni Habakkuk, dili lamang may kalabotan sa Israel, kundi bahin

usab sa kalibutan sa kinatibuk-an, nga haom nga girepresentahan sa nasod sa Israel.

Ang Israel gisilotan pag-ayo tungod sa ilang naandan nga pagsuway. Ingon man usab, ang mga tawo nag-antus sa daghang sangputanan sa sala ni Adan sukad nga ang atong unang mga ginikanan nahulog gikan sa pagkahingpit. Bisan pa, ang katapusan nga plano sa Langitnong Amahan alang sa Israel ug sa tanan nga mga tawo mao ang pagpabawi kanila gikan sa sala ug mga epekto niini, ug hatagan sila og higayon, sa ilalum sa usa ka matarung nga kahikayan, aron makab-ot ang kinabuhing dayon ug mga panalangin dinhi sa yuta. Kini aron matuman ang mga saad nga gihatag kang Abraham, Isaac ug Jacob: “Kanimong ug sa imong kaliwat mapanalanginan ang tanan nga mga pamilya sa yuta.” - Gen. 22:18; 26: 4; 28:14

Usa sa hinungdanon nga mga butang nga kinahanglan buhaton bahin sa pagkaayo sa tawo mao ang gipasiugda sa atong Yabeng Bersikulo, nga mao, ang pagkahibalo sa Ginoo pun-on ang kalibutan. Gisaad ni Jesus nga moabut ang adlaw nga ang tanan nga naa sa lubnganan “mogawas” sa pagkabanhaw. (Juan 5:28,29)

Pagkahuman magsugod ang tanan-hinungdanon nga buhat sa pagtudlo sa katawhan sa pagkamatarong ug sa pagkasama sa kinaiya sa ilang Magbubuhat. Sa parehas nga mga pulong sa mga Habakuk, gisulti ni Propeta Isaias bahin sa kini nga panahon: “Ang yuta mapuno sa kahibalo sa Ginoo, ingon sa katubigan nga nagtabon sa dagat.” (Isa. 11:9) Gitinguha sa Diyos mismo nga ang tanan nga mga tawo maluwas, apan ang kaluwasan dili tinuud nga makahatag kaayohan sa katawhan nga wala’y kahibalo, busa gihatagan usab sa Diyos nga ang tanan mahimong mahibal-an ang kamatuoran. — I Tim. 2:4; Rom. 10:14,15

Usa sa hinungdanon nga aspeto sa umaabot nga gingharian ni Kristo, diin kini nga proseso sa edukasyon, mao ang pagwagtang sa daghang mga talikala sa pagkawalay alamag ug patuotuo nga naghampak sa pagsabut sa tawo sa Diyos ug sa iyang mga plano ug katuyoan sa libolibo ka tuig. Gihisgutan kini ni Propeta Isaias, nga nag-ingon bahin sa panahon: “Unya ang mga mata sa buta mabuka, ug ang mga igdulungog sa bungol mabuksan.” (Isa. 35:5) Dili lang kini tinuod sa pagkabuta ug pagkabungol, apan ang espirituhanon nga mga mata ug dungog sa tawo mahimo usab nga “makakita” ug “makadungog” sa kahibalo sa Diyos ug sa iyang mga pamaagi. Ingon usa ka sangputanan, matag tuhod moluhod, ug matag dila mosulti nga “si Jesus Cristo mao ang Ginoo, alang sa himaya sa Dios nga Amahan.” - Fil. 2:10,11

Ang umaabot nga panahon sa Mesiyanhon nga gingharian ni Kristo maghatag sa tanan nga mga tawo nga adunay kasayuran ug kaarang sa pagsunod sa mga balaod ug mga lagda sa Dios. “Dili na sila magtudlo sa matag tawo sa iyang silingan, ug ang matag tawo sa iyang igsoon, nga magaingon, Ilha ang Ginoo: kay silang tanan makaila kanako, gikan sa labing diyutay ngadto sa labing daku kanila.” (Jer. 31:34) Unya, ang mahimayaong kahayag sa kaalam, hustisya, gugma ug gahum sa Diyos makita sa tanan. “Dalayegon ang iyang mahimayaong ngalan sa walay katapusan: ug pagapun-on ang tibuuk nga yuta sa iyang himaya.” - Sal. 72:19■

## Unsa ang Gikinahanglan sa Ginoo

*Yabeng Bersikulo:*

***“Gipakita na niya kanimo, Oh tawo, kong unsa ang maayo; ug unsa ba ang gikinahanglan ni Jehova kanimo, kondili ang pagbuhat sa minatarung ug ang paghigugma sa kalolot, ug ang paglakaw nga mapinaubsanon uban sa imong Dios?”***

***—Miqueas 6:8***

***Piniling Kasulatan:***

***Miqueas 6:6-8***

**P**inaagi kang Propeta Miqueas, gisukitsukit sa Dios ang Israel bahin sa ilang kanunay nga pagkamasukihon gikan sa iyang mga balaod, nga gipangutana sila, “O akong katawhan, unsa ang nabuhat ko kanimo? ug diin ko nimo gikuy-an? magpamatuod ka batok kanako.” (Miq. 6:3) Unya gipahinumdoman sa Ginoo ang iyang mga tawo sa daghang mga pamaagi diin iyang gipakita ang iyang pag-atiman kanila. Iyang gipagawas sila gikan sa pagkaulipon ug pagkaulipon sa Ehipto, ug gibanhaw si Moises, Aaron, ug Miriam aron manguna ug magtudlo kanila. — Salmo 4

Ang mga tawo sa Israel ingon wala makabenepisyo gikan sa mga maayong buhat ni Jehova alang kanila, ug hinoon nagsunod sa daghan nga mga idolo nga buhat sa kanasuran sa ilang palibut. Sa mga bersikulo 6 ug 7 sa atong leksyon gihulagway sila ingon nga nangutana kung unsaon nila nga mapahimut-an ang Dios, nga daw sa wala pa siya gihatagan nila mga panudlo subay sa kini nga linya. “Mianhi ba ako sa iyang atubangan uban ang mga halad-nga-sinunog, nga may mga nating vaca nga usa ka tuig ang panuigon?” sila nangutana. Nahibal-an nila nga ang Ginoo nagtawag alang sa paghalad sa mga hayop, ug sila nangutana usab, “Malipay ba ang Ginoo sa libolibo ka laking karnero, o napulo ka libong mga sapa sa lana?” Dinhi atong makita ang usa ka panig-ingnan sa mga pagpakapin sa mga kinahanglanon sa Ginoo nga layo sa iyang mga panudlo. Sa tinuud, wala gisunod sa mga Israelita ang makatarunganon nga mga panudlo sa Dios, labi pa nga gipakapinan ang mga pahayag.

Sa atong Yawe nga Bersikulo, gitubag ni Propeta Miqueas ang mga pangutana nga gisugyot sa nangaging mga bersikulo. Gipunting niya ang mga kinahanglanon sa Ginoo nga yano ra - sila magbuhat sa hustisya, adunay gugma alang sa kaluoy, ug paglakaw nga mapaubsanon uban sa Diyos. Kini nga mga kinahanglanon dili lamang para sa Israel, apan usab sa tanan nga katawhan sa Dios sa matag panahon. Ang “pagbuhat og kaangayan” yano nga nagpasabut sa pagbuhat unsa ang matarung sa panan-aw sa Dios. Sa atong pagpakiglalot sa uban, kini nga baruganan labi nga gipadapat pinaagi sa pagsunod sa nahibal-an nato nga Bulawan nga Lagda. (Mat. 7:12; Lucas 6:31) Unsa kadaghan ang mabag-o sa kinabuhi sa matag adlaw nga gisiguro naton nga gitagad naton ang uban sama sa gusto naton nga tratahon nila kita, patas, matarong, ug walay in hustisya .

Sa hugpong sa mga pulong nga “paghigugma sa kalooy,” ang Hebreong pulong nga gihubad nga kalooy kanunay nga gihubad nga “pagkamabination” o “mahigugmaong kalooy” sa ubang mga teksto sa Daang Tugon. Agi og dugang sa pagkamatarong, gusto sa Ginoo nga ang iyang mga tawo magpakita sa kalidad sa kaayo, nga madasig sa dili hinakog nga gugma. Ang Diyos matarong, maluluy-on, ug buotan, ug gusto niya nga ang iyang mga tawo mahisama kaniya. Gisulat ni Jeremias nga ang Ginoo nahigugma “uban ang walay katapusan nga gugma,” ug uban ang “kamalolot.” (Jer. 31:3) Nalipay ang Diyos nga buhaton kini, ug kung kita makapahimuot kaniya kinahanglan usab kita magmalipayon sa pagpakitag kaluoy, gugma ug pagkamabination sa tanan.

Sa katapusan, ang propeta nag-ingon nga ang Ginoo gusto nga ang iyang mga katawhan maglakaw nga mapaubsanon uban kaniya. Sa mga Judio sa karaang panahon kini nagkahulugan sa pagsunod sa Balaod nga gihatag kanila sa Sinai, ug usab maamgohan nga ang ilang baru atubangan sa Dios mao ang iyang gibuhat, dili ila. Sa susama, ang kabubut-on sa Dios alang sa iyang mga katawhan niining panahona karon - kadtong nagtinguha sa pagsunod sa mga lakang ni Jesus — mao nga sila mapainubsanon nga maglakaw sa hiktin nga dalan sa pagsakripisyo. Sa tinuud, dili kita kinahanglan nga mangita kung unsa ang atong makuha sa kinabuhi, apan kung unsa kita makabutang sa atong pag-alagad sa Ginoo. ■

## Gikawatan ang Diyos

***Yabeng Bersikulo:***

***“Makapangawat ba diay ang tawo sa Dios? bisan pa niana kamo nangawat kanako. Apan kamo nanagingon: Unsaon namo ang pagpangawat kanimo? Sa mga ikapulo ug sa mga halad.”***

***—Malaquias 3:8***

***Piniling Kasulatan:***

***Malaquias 3:5-10***

ruganan ang gibutang nga ang usa ka anak nga lalaki kinahanglan tahuron ang iyang amahan, ug ang usa ka sulugoon kinahanglan tahuron ang iyang agalon. Kini nga mga baruganan gipadapat dinhi sa relasyon sa Dios ug Israel. Kung ilang giangkon ang Dios ingon ilang Amahan, kinahanglan nga hatagan siya sa husto nga gugma ug pagtahud ingon iyang mga anak. Isip mga sulugoon kinahanglan usab nga hatagan siya sa pagkamasinugtanon ug dungog.

Ang Israel, labi na ang ilang mga lider sa relihiyon, nagpalayo sa husto nga pagtahud alang sa Dios, ug si Malaquias namulong kanila ingon og wala nila mailhi ang tinuod nga kahimtang. Siya miingon nga naghalad sila og “nahugawan nga tinapay” sa iyang altar, apan sila nangutana, “Diin man kami nakahugaw kanimo?” Ang propeta nagpadayon sa pag-ingon nga nagtanyag sila mga buta, bakol ug masakiton nga mga hayop aron ihalad, ug dayon nangutana, “Dili ba dautan?” (bersikulo 7,8) Gi-awhag dayon niya nga sila mag-ampo sa Diyos, ug mangayo alang sa grasya ug pasaylo, kung unsa pa giunsa nila paabuton ang iyang espesyal nga pabor nga magpadayon sa umaabot. - bersikulo 9

Sa kapitulo tres sa tagna ni Malaquias, makita nato ang atong Yabeng Bersikulo, diin ang Ginoo, pinaagi sa propeta, nangutana, “Makapangawat ba ang tawo sa Diyos?” Kini usa ka makapakurat nga pangutana. Kinsa ang mangahas sa paghunahuna sa pagpangawat sa Dios? Una, kinahanglan natong mahibal-an nga ang matag usa adunay usa ka responsibilidad sa Dios, ang usa nga naglalalang kanato, ug kung wala siya wala kita. Atong obligasyon, oo pribilehiyo, pagdala ngadto kaniya sa labing maayo nga naa kanato sa dalan sa pagkamasulundon, gugma ug pag-alagad.

Ang pagpangawat sa Dios sa bug-os nga kahibalo ug pagkatinguhaon, nagtuo kita, talagsaon ra. Mao nga, ang mga Israelita gihulagway ingon nga nagduha-duha sa kini nga butang ug nag-ingon, “Asa ka namo gikawatan?” Kanunay gipahayag sa Israel ang pagkadismaya sa giisip niini nga usa ka kakulang sa pabor sa Diyos ug panalangin. Bisan pa, ang pagpamatuod sa Ginoo karon nahinabo sa kanila pinaagi sa Malaquias aron ipakita kanila nga ang ilang mga problema dili bunga sa kawalay pag-atiman sa Diyos kanila, apan tungod sa ilang kaugalingon nga kawala ug pagkapakyas sa pagpakita sa pagpasalamat sa kaniya pinaagi sa paghatag sa tinuod nga pagsimba gikan sa ilang kasingkasing. Ang kini nga pagkapakyas sa ilang bahin maayo nga gihulagway sa kamatuoran nga nagdala sila mga hugaw nga mga halad sa Diyos.

Ang mga bersikulo 10-12 naghatag kanato sa punto niini nga leksyon. Kung gibadlong sa Ginoo, dili kini alang sa katuyoan nga makapaluya sa iyang mga katawhan. Hinunoa, kini magpukaw kanila sa paghinulsol ug pagtubo sa paagi nga makapahimuot kaniya. Gusto sa Diyos nga ang tanan niyang mga tawo sa matag edad nga nabuhi sa adlaw-adlaw ug nadasig sa pag-alagad kaniya nga adunay pagkahiusa sa katuyoan, bisan kung adunay nangagi nga mga kapakyasan. Sa ingon, giawhag kitang tanan, “Dad-a ninyo ang tanan nga mga ikapulo ngadto sa kamalig, aron adunay pagkaon sa akong balay, ug sulayan ako karon dinhi, nagaingon si Jehova sa mga panon, kung dili ko buksan ang mga bintana sa langit, ug ibubo kanimo ang usa ka panalangin, aron wala’y igo nga dapit aron madawat kini.” (bersikulo 10) Mag-ampo kita sama sa gibuhat sa salmista sa dihang iyang nahibal-an ang iyang pagkamasukihon: “Paghimo kanako usa ka limpyo nga kasingkasing, O Diyos; ug bag-ohon ang usa ka hustong espiritu sa sulod nako.”- Salmo 51:10■

# Pagpangita sa Tawo sa Diyos

*“Kay sa naglakaw ako sa kadalanan ug naniid sa inyong mga ginasimba, nakita ko gani usab ang usa ka halaran nga diha niini gikasulat kining mga pulonga, ‘Alang sa dios nga wala hiilhi. Kining inyong ginasimba nga wala ninyo hiilhi, nan, kini mao ang akong ginamantala kaninyo.*  
—Buhat 17:23

**K**on atong ikonsiderar ang mga kagubot sa kalibutan karon, ang mga hagit ug mga problema nga ingon kadako, mahimo’g kita makatuo nga ang mga tawo kadaghanan nawad-an sa bisan unsang tinuud nga pagtuo sa Diyos. Sa tinuud, ang ateyismo nagtaas sa daghang mga bahin sa kalibutan, nga adunay gibanabana nga 500 milyon nga wala nagsalikway sa Diyos, sumala sa mga pagsusi nga gihimo sa miaging mga tuig. Dili katingad-an, ang China ug Russia ang nag-una nga nag-ambag sa kini nga numero, ug sa kinatibuk-ang numero sa tibuuk kalibutan nga nagpaila sa ilang kaugalingon ingon mga ateyista, kapin sa 75% ang nagpuyo sa Asya.

Bisan pa sa pagtubo sa ateyismo, gipakita sa parehas nga mga pagtoon nga kapin sa 90% sa populasyon sa kalibutan ang nagtuo gihapon sa pipila ka matang sa pagka-Diyos o labing taas nga binuhat. Sa usa ka labi nga makapaikag nga obserbasyon, gipadayag sa usa ka pagtoon sa 2004 nga sa mga misanong nga sila mga ateyista, 30% usab miingon nga usahay sila nag-ampo. Tingali kini nagpakita nga, bisan niadtong mga nagpahayag nga wala motoo sa Dios, anaa gihapon kanila ang tinguha nga magsimba ug makigkomunikar sa usa ka labi ka taas nga binuhat.

Samtang gitan-aw nato ang ingon nga mga butang, dayag nga ang usa sa mga hagit sa tawo kung ang pagpamalandong sa paglungtad sa usa ka pagka-Diyos o labing taas nga binuhat usa ka kinatibuk-ang kakulang sa pagsabut kung kinsa ang Dios, unsa ang iyang mga kinaiya, ug unsa ang iyang plano alang sa yuta ug ang mga pumoluyo niini. Ang mga eskolar, magtutudlo, ug pilosopo, relihiyoso ug sekular, nakatimbang sa kini nga mga butang sa daghang mga siglo, nagpasiugda sa teoriya pagkahuman sa teorya. Bisan pa, sa kadaghanan, ang lainlaing mga pagpatin-aw nga gihatag kung kinsa ang Dios wala kaayo makatagbaw sa kalag.



Gisugyot nato sa bisan kinsa nga tinuud nga nagtinguha nga mahibal-an ang dugang bahin sa Diyos nga ipadaplin una ang mga pilosopiya ug tradisyon sa mga tawo. Sa ilang bahin, girekomenda nato nga ang paghunahuna kung unsa ang makit-an ug pagatun-an sa Kasulatan, aron mahibal-an kung, sa mga panid niini, makit-an ang kaharmonya ug makataranganon nga mga konklusyon bahin sa usa nga gusto sa kadaghanan sa kalibutan nga simbahon. Kung ang ingon nga pagkamakataranganon ug panag-uyon makita, nan mahimo kita makaangkon og usa ka mas maayo nga pagsabut sa labing taas nga binuhat, sa iyang kinaiya ug sa iyang mga katuyoan.

## **ATENAS—LUGAR SA DAGHANG DIYOS**

Usa ka angayan nga lugar diin kita magsugod kung giisip kung unsa ang giingon sa Bibliya bahin sa Diyos mao ang karaang Griyego nga siyudad sa Atenas, nga naila sa kasaysayan ingon usa ka lugar sa daghang mga dios. Sa pagduaw ni Apostol Pablo sa Atenas sa hapit na ang pagsugod sa panahon sa mga Kristuhanon, iyang nakit-an ang mga tawo nga gihatag sa hapit tanan sa pagsimba sa mga idolo sa lainlaing mga diyos. Giangkong nga adunay daghang mga idolo sa Atenas nianang panahona kaysa sa ubang bahin sa Gresya, ug nga ang mga taga-Atenas nag-dala sa mga dios ug mga patuotuo sa matag nasud, kauban ang ilang mga arte, pilosopiya ug pagkat-on. Usa ka istoryador ang nag-ingon nga mas sayon ang pagpangita usa ka diyos sa Atenas kaysa sa usa ka tawo.

Gawas sa pagsimba sa daghang mga diyos, didto usab daghang mga pilosopo sa Atenas. Duha ka panguna nga pundok niini pareho nga gihisgutan ni Pablo - ang mga Epikurano ug ang mga Estoiko. (Buhat 17:18) Ang mga Epikurano mga sumusunod sa pilosopo nga taga-Aticia nga si Epicurus, ug ingon sa gisulti sa usa ka magsusulat, “Ang materyalismo ug panghunahuna sa kaugalingon ang panguna nga hilig sa pagtulon-an sa Epicurus.” Kini, bisan sa karon daghan ang naghimo, nagkinauhi subay sa hugpong nga mga pulong, “Kao, inom, ug paglipay, kay ugma kita mamatay.” Ang mga Epikurano nga maluluyon, ug tingali sa mga hinungdan sa personal nga pagkapopular, wala maglimud sa dayag nga naglungtad sa daghang mga dios nga pagano sa panahon, apan nag-ingon nga wala gyud kini kalabutan sa paglalang sa kalibutan ug kung unsa ang naa niini.

Ang mga Estoiko, sa laing bahin, mas lig-on nga mituo sa pagpasakop sa mga natural nga mga balaod, apan wala kaayoy klaro

nga pilosopiya, ug wala sila bisan gamay o walay pagsalig sa umaabot nga kinabuhi. Kasagaran sila naningkamot nga magpuyo og matarung nga kinabuhi sa pamatasan, apan ang garbo ang anaa sa ilawom, imbis pagpaubos. Ang mga Estoiko usab ningsalig sa kapalaran, imbis nga motan-aw sa mga kasinatian sa kinabuhi diha sa kahayag sa diosnon nga pagsalig.

Kini ang duha ka mga grupo sa mga pilosopo nga nagtawag kang Pablo. Alang kanila si Pablo nag tudlo sa “mga katingalanhan nga diyos,” tungod kay giwala niya si Jesus ug ang pagkabanhaw. “Ug ilang gidakup siya, ug gidala siya sa Areopago, nga nag-ingon, Mahimo ba nga mahibal-an namo kung unsa kining bag-ong pagtolonan ang imong giingon?” - Buhat 17:16-19

## **USA KA OPORTUNIDAD ALANG KANG PABLO**

Kini naghatag kang Pablo sa usa ka talagsaon nga oportunidad sa pagpakita sa pipila ka sukaranang mga kamatuoran nga may kalabutan sa dako ug mahigugmaon nga Dios sa Bibliya, ang Magbubuhut ug magmamando sa uniberso. Samtang gidala si Pablo sa Areopagus, o bungtod sa Mars, ang ruta nagpaduol kaniya sa usa ka daghang pagpakita sa mga diosdios, nga ang matag usa gisulat sa usa ka partikular nga dios. Sa diha nga siya nagtindog sa ibabaw sa bungtod ug nag-atubang sa iyang mga mamiminaw kini nga mga idolo makita sa walog sa ubos. Ang nagtindog sa ibabaw niya mao ang Acropolis diin kini nagtindog sa dakong arkitektura sa dakong templo - ang Partenon.

Gigamit ni Pablo kini nga kahimtang samtang iyang gipatin-aw sa mga pilosopo nga Griego ang hinungdan nga mga kamatuoran bahin sa Diyos nga iyang gisimba, ug ang “bag-ong” relihiyon nga iyang gipasiugda. Gisugdan niya ang iyang sermon pinaagi sa pagpahinumdom kanila nga ang usa sa ilang mga idolo gihubad nga “ALANG SA WALA MAILANG DIYOS” Bisan sa panahon ni Pablo, ug taliwala sa labing maalamon nga mga pilosopo sa panahon, adunay pag-ila sa paglungtad sa usa ka Diyos nga wala nila nahibal-an..

Gipatin-aw ni Pablo nga kining “wala mailhi nga Dios,” nga wala nila hibal-i nga gisimba, mao ang iyang gipahayag karon kanila. Siya dayon mipadayon sa pagtawag sa ilang atensyon sa pipila nga mga kinaiya sa dili mailhan nga Diyos. Kini ang dako ug gamhanan nga Dios nga “nagbuhut sa kalibutan ug sa tanan nga mga butang niini.”

Dugang pa, kining tinuod ug buhing Diyos, gipatin-aw ni Pablo, “ang Ginoo sa langit ug sa yuta,” ug tungod kay kini tinuod, dili siya mapaabut nga magpuyo sa “mga templo nga gihimo sa mga kamot.” (Buhat 17:24) Dinhi mahanduraw nato si Pablo nga nagtan-aw sa matahum nga templo nga anaa sa ibabaw niya samtang nagsulti siya, usa ka templo nga anaa ang daghang mga diyos. Ang iyang mga pulong nagpaila nga ang wala mailhi nga Diyos nga iyang giila alang kanila labi ka kaayo ug labi ka mahimayaon nga ma-confine sa bisan unsang istraktura nga mahimong matukod sa tawo, bisan unsa pa kini ka matahum ug kahalangdon niini.

Kini mao ang usa ka dako nga kamatuoran bahin sa Diyos sa tanan nga himaya nga hinungdanon nga hinumdoman sa tanan. Ang mga hunahuna sa tawo kanunay nga nagadayeg sa mga maanindot nga mga pasundayag nga makita sa nagka lainlaing mga templo o simbahan ug mga balay alampoanan sa tibook kalibutan. Hangtud nga kini makapataas sa atong mga hunahuna ug kasingkasing sa tinuod ug buhi nga Dios sa kinaadman, hustisya, gugma, ug gahum, ug nagdasig kanato sa paghalad sa atong kinabuhi sa iyang pag-alagad, nagsilbi sila usa ka mapuslanon nga katuyoan. Hinaut nga mahibal-an naton nga ang tinuod nga Diyos nga atong gisimba, ug kung kinsa ang atong gitugyan, dili na mapaabut nga magpuyo sa mga istraktura nga hinimo sa mga kamot labi pa sa mga adlaw ni Pablo.

Giila ni Haring Solomon sa Israel kini nga daghang mga siglo sa wala pa ang panahon ni Pablo. Ang templo ni Solomon mao tingali ang labing halangdon nga natukod niadto nga panahon. Apan, sa diha nga nahuman na, nahibal-an niya nga ang bantog nga Dios sa Israel dili matanggong sa sulod sa mga dingding niini, ug sa iyang pag-ampo sa pagpahinungod miingon, “Ang Dios ba gyud magpuyo uban sa mga tawo sa yuta? tan-awa, ang langit ug ang langit sa mga langit dili makaarang kanimo; unsa pa ka labi pa kining balay nga akong gitukod!”- II Cron. 6:18

## **PAGPAMATOOD NI JESUS**

Gipamatud-an usab ni Jesus ang mas dako nga panan-aw sa tinuod ug buhi nga Diyos. Usa ka babaye nga Samaritanhon ang nangutana ni Jesus kung diin angayan magsimba sa Dios, kung didto sa Mt. Gerizim sa Samaria, o Mt. Zion sa Jerusalem. Ang tubag ni Jesus nagpatin-aw nga dili kinahanglan nga limitahan ang pagsimba sa Dios sa tino nga mga lugar. Gipatin-aw niya nga “ang Diyos usa ka Espiritu,” busa dili

makita sa mga mata sa tawo, ug nga ang tinuod nga pagsimba kaniya “sa espiritu ug sa kamatuoran.” - Juan 4:20-24

Ang pulong “espiritu” gigamit dinhi sukwhahi sa kung unsa ang materyal ug makita. Ang makit-an nga mga imahen ug representasyon sa Diyos, sama sa mga idolo, mga babag sa tinuod nga pagsimba, kay ang hunahuna nagpunting sa imahe ug dili makalantaw sa labaw pa niini. Ang Diyos usa ka buhing binuhat, apan dili tawo, ug labi ka taas kanato nga dili nato mahimo nga hingpit nga mahunahuna siya. Ang atong mga hunahuna ug kasingkasing kinahanglan “makakita” kaniya ingon ang usa nga gisentro ang tanan nga maayo ug balaan. Gikan kaniya, “ang Amahan sa mga suga,” moabut “matag maayong regalo ug matag hingpit nga regalo,” gipahayag sa Kasulatan. — Santiago 1:17

Ang mga pag-ampo niining mahimayaong Diyos sa gugma nakaabot kaniya nga wala’y tabang sa mga templo nga gihimo sa mga kamot, ug kung wala ang paghanduraw nga may kalabotan sa mga ritwal ug seremonya. Mahimo nato nga ituboy ang atong mga kasingkasing ngadto sa ingon nga Dios sa bisan unsang oras sa adlaw o gabii, bisan unsa pa ang lugar o kahimtang. Ang mga mahal nga templo mahimong maghatag usa ka temporaryo nga pagbati sa katingala ug pagtahud, apan labi pa nga kinahanglan ang “templo” sa gilalang nga uniberso nga gihatag sa Diyos mismo, ug diin kita gipuy-an, makatabang kanato nga mahibal-an ang iyang gihimaya nga kinaiya ug pagkahalangdon.

Miingon si Jesus sa babayeng Samaritanhon nga ang atong dakong Diyos sa himaya ug gugma kinahanglan simbahon dili lamang sa espiritu, apan sa kamatuoran usab. Adunay pila ka sukaranang mga kamatuoran bahin sa Diyos nga kinahanglan mahibal-an kung kita magsimba kaniya nga dawaton. Dili kini buhaton aron paghimog usa ka konsepto kaniya nga gipasukad sa atong kaugalingon nga mga patuotuo o mga tradisyon ug pilosopiya sa uban. Gihimo kini sa mga taga-Atenas, nga tungod niini nagsimba sila sa daghang mga idolo, apan ang tinuod nga Dios nagpabilin nga “wala mailhi” kanila.

Ang hunahuna sa tawo dili gyud makahibalo labaw pa sa usa ka bahin sa tibuuk nga kamatuoran bahin sa Dios, apan ang bahin nga kini kinahanglan nga masaligan kung kita mosimba kaniya “sa espiritu ug sa kamatuoran.” Ang tanan nga mga konsepto sa Dios nga naghulagway kaniya sama sa usa ka Diyos sa kinaadman, hustisya,

gugma, ug gahum, nagpugong lamang sa tinuod nga pagsimba. Ang mga idolo, mga imahe, ug sagrado nga mga butang mao ang mga babag tali sa hunahuna sa tawo ug sa mahimayaon ug mahigugmaon nga Dios sa tanan nga paglalang.

### **TINUBDAN SA TANANG KINABUHI UG PANALANGIN**

Sama sa gipahayag ni Pablo sa mga taga-Atenas, kining tinuod ug buhi nga Dios, nga wala pa mailhi sa kadaghanan sa mga tawo, wala magpuyo sa mga hinimo sa tawo nga mga templo, “Ni gisimba sa mga kamot sa mga tawo, ingon nga siya nanginahanglan bisan unsa, kung makita niya naghatag sa tanan nga kinabuhi, ug gininhawa, ug tanan nga mga butang.” (Buhat 17:25) Kung unsa ka hingpit nga klaro nga ang Maglalalang sa tanan nga kinabuhi, lakip ang atong kaugalingon, wala magkinahanglan bisan unsa gikan kanato, ug nga wala’y nahimo sa mga kamot sa tawo nga magamit aron mapadasig siya sa pagpanalangin kanato.

Miingon ang Dios sa karaan nga Israel, “Ang matag mananap sa lasang akoa, ug ang mga baka sa usa ka libo nga mga bungtod. Nahibalo ako sa tanan nga mga langgam sa mga bukid, ug ang mga ihalas nga mananap sa kapatagan akoa. Kung gigutom ako, dili ko kini isulti kanimo: kay ang kalibutan akoa ug ang iyang kabug-osan.” (Sal. 50:10-12) Walay bisan unsa nga atong mahatag sa Dios nga wala nato una madawat gkan kaniya. “Diha kaniya nabuhi kita, ug nagalihok, ug nabuhi kita,” matod pa ni Pablo. (Buhat 17:28) Buhi lamang kita tungod kay ang Dios naghatag kanato sa kinabuhi. Nagpadayon kita sa pagtinguha sa mga responsibilidad ug mga panalangin sa kinabuhi tungod kay ang Diyos nagdisenyo sa atong mga organismo aron mahimo kini nga posible. Ang atong pagkabuhi nagdepende sa pagpadayon sa iyang mahigugmaong mga tagana.

Kini nga mga kasagarang mga panalangin sa kinabuhi gisalig sa katawhan nga wala’y pagtahod sa ang-ang sa pagpasalamat nga mahimo nga gipakita. Sa iyang sermon sa Bukid, gipahayag kini ni Jesus nga matahum, nga nag-ingon: “Ang imong Amahan nga atua sa langit ... nagpadako sa iyang adlaw sa mga daotan ug sa maayo, ug nagpadalag ulan sa mga matarong ug sa mga dili matarong.” (Mat. 5:45) Ang adlaw ug ulan, ug ang uban pang mga elemento diin gipadayon ang kinabuhi, mao ang hinimo sa Diyos. Kini lapas sa atong katakus sa paghimo o sa pagkontrolar.

Sa usa ka pagkasulti, dili lisud nga mahibal-an kung ngano nga adunay mga tawo nga nagsimba sa adlaw ug ulan. Ang ilang kakolanganon mao nga wala sila magtan-aw niini sa bantog nga Diyos sa uniberso nga naglalang kanila ug gibubo ang ilang kinasingkasing nga debosyon ngadto kaniya. Gibuhat kini ni David, ug nagsulat, “Ang mga langit nagapahayag sa himaya sa Dios; ug ang kawanangan nagpakita sa iyang mga binuhat. Ang adlaw ngadto sa adlaw nagapamulong, ug ang gabii ngadto sa gabii nagapakita ug kinaadman. Wala’y sinultihan o pinulungan,... wala madungog ang ilang tingog. Ang ilang linya nawala sa tibuok yuta, ug ang ilang mga pulong hangtod sa katapusan sa kalibutan. Didto gibutang niya ang usa ka tabernakulo alang sa adlaw, nga sama sa usa ka pamanhonon nga nagagula gikan sa iyang lawak, ug nagmaya ingon usa ka kusgan nga tawo nga nagdalagan sa usa ka lumba.”- Sal. 19:1-5

### **USA KA TAWHANONG PAMILYA**

Ang mga Griego giila nga usa ka maalam nga mga tawo, labi na sa ilang mga pilosopiya. Gisugyot nga giisip sa mga Epicanoano ug Stoic nga ang ilang kaugalingon mas labaw kay sa ubang bahin sa katilingban, labi na sa ubang nasyonalidad. Kung sila adunay mga ilusyon nga ingon niini, dili nila gusto ang maisugon nga giingon ni Pablo nga ang Diyos nga wala pa mailhi kanila “nagbuhat gikan sa usa ka tawo ang matag nasud sa katawhan aron magpuyo sa tibuok nawong sa yuta, nga natino ang ilang natudlo nga mga panahon ug ang mga utlanan sa ilang pinuy-anan. - Buhat 17:26

Ania ang usa ka dakung kamatuoran, yano nga giingon, sumala sa Kasulatan. Ang tawhanong pamilya usa ka pamilya, mga anak sa usa ka amahan, nga gilalang sa Diyos nga gitawag sa mga taga Atenas nga “Wala Nailhi.” Ang bantigan nga Magbubuhat sa langit ug yuta naghimo “gikan sa usa ka tawo” sa tanan nga lainlain nga rasa ug nasyonalidad sa katawhan. Ang usa ka tawo nga gihisgotan ni Pablo mao si Adan. Si Pablo nagtuo sa talaan sa Genesis sa paglalang, ug sa iyang sulat sa simbahan sa Corinto iyang gihisgutan si Adan nga ang “una nga tawo.” - I Cor. 15:45

### **ANG DIYOS DILI LAYO KANATO**

Gisulti usab ni Pablo ngadto sa taga Atenas nga gusto sa Diyos alang sa iyang tawhanon nga paglalang: “Nga pangitaon nila ang Dios, kung tingali sila mohikap Kaniya ug makapangita Kaniya, bisan tuod Siya dili halayo sa matag usa kanato; kay diha Kaniya nabuhi kami ug

nagalihok ug nagalungtad, ingon sa gisulti sa pipila sa imong kaugalingon nga magbabalak, tungod kay kita usab iyang mga anak. Ingon nga mga anak sa Dios, dili angay nga maghunahuna nga ang Diyosnon nga kinaiya sama sa bulawan o pilak o bato, usa ka imahen nga naumol sa arte ug hunahuna sa tawo.”- Buhat 17:27-29

Dinhi ang duha ka dagkong mga kamatuoran bahin sa tinuod ug buhi nga Diyos nga gipahayag nga matahum. Siya ang tuburan sa tanan nga kinabuhi. Sa kaniya “kita nabuhi ug nagalihok ug nabuhi,” ug gusto niya nga ato siya nga pangitaon ug mailhan. Dugang pa, ingon sa pagpahinumdom kanato ni Pablo, sa pagpangita sa Dios dili kita maghunahuna nga siya makit-an diha sa mga imahe nga bulawan, o pilak, o bato nga giporma sa mga kamot sa tawo, kay kini nagpasabot nga ang bantog nga Magbubuhat usa ka butang nga dili mahimo sa iyang mga binuhat.

Ang Dios “dili halayo” gikan sa bisan kinsa sa kanato, gipahayag usab ni Pablo. Wala gipasabot sa apostol ang distansya, apan sa interes ug gugma sa Maglalalang, ug ang iyang kaarang buhaton alang sa iyang tawhanong mga binuhat ang tanan nga nakita sa iyang kinaadman ug gugma nga labing alang sa ilang dayon nga kaayohan. Dili kita maghunahuna sa Diyos nga mahimong lig-on ug dili mapaabut. Ni kita mangita kaniya sa kahadlok, apan uban ang kasiguruhan nga siya nakasabut, maloloy-on ug buotan.

Ang pagpangita ug pagkahibalo sa Dios usa ka mahimayaon nga kasinatian sa kinabuhi sa usa. Si Propeta Jeremias misulat, “Mao kini ang giingon ni Jehova, Ayaw pagpahimayaa ang tawong manggialamon sa iyang kinaadman, ni pagpahimayaon ang tawong kusganon sa iyang kusog, ayaw pagpahimayaa ang tawong adunahan sa iyang mga bahandi: hinonoo siya nga nagahimaya sa himaya niini. nga siya nakasabut ug nakaila kanako, nga ako mao si Jehova nga nagapakita ug mahigugmaong-kalolot, paghukom, ug pagkamatarung dinhi sa yuta: kay niining mga butanga ako nahimuot, nagaingon si Jehova.”- Jer. 9: 23,24

## **PAMAAGI SA DIYOS LABAW KAY KANATO**

Dili kita magdahom nga makit-an ang Dios pinaagi sa atong kaugalingon nga limitado, ug kanunay, dili mamatikdan, mga konsepto sa kung unsa ang gusto natong makita kaniya. Daghan ang nasayop sa pagsulay sa pagpangita sa Dios taliwala sa kalibog sa usa ka hakog ug

himalasyon nga kalibutan. Gihunahuna nila ang krimen, giyera, aksidente, inhustisya, kasubo ug pag-antus sa tanan nga hinungdan, ug naghunahuna sila kung asa makit-an ang Diyos. Ang tinuod mao nga wala siya makit-an sa bisan unsa niining mga butanga, bisan kung gitugotan niya sila sa makadiyot. Kung gusto nato makita ang Dios, kinahanglan pangitaon nato siya gawas sa tanan nga nabulag ug nahugawan ingon nga sangputanan sa mga limbong sa katawhan nga naggikan ni Satanas.

Ang bantogan nga Dios sa tanang binuhat nag-ingon, “Ang akong mga hunahuna dili inyong mga hunahuna, ni ang inyong mga dalan akong mga dalan, nagaingon si Jehova. Kay ingon nga ang mga langit hataas kay sa yuta, ingon man ang akong mga dalan labi pang hataas kay sa imong mga dalan, ug ang akong mga hunahuna kay sa imong mga hunahuna. Kay maingon nga ang ulan ug ang nieve gikan sa langit, ug wala na mobalik didto, apan nagabisibis sa yuta ug nagpatubo niini ug namutot, aron kini makahatag binhi sa magpupugas, ug tinapay ngadto sa nagakaon: Ingon niana ang akong pulong nga mogula gikan sa akong baba: kini dili mobalik ngari kanako nga kawang, apan kini matuman ang akong gikahimut-an, ug kini mouswag sa butang nga gipadala ko.”- Isa. 55:8-11

Sa tinuud, ang mga pamaagi sa Dios labi ka taas kay sa atoa. Unsa ka matahum nga iyang giilustrar kini sa iyang paghisgot sa katuyoan nga gisilbi sa ulan ug niyebe. Ang mga tawong may hamubo nga panglantaw kanunay nagreklamo kung nag-ulan o nagulan ug yelo, nga nahikalimtan nga ang ilang mismong kinabuhi nagdepende sa mga butang sa ilang mga reklamo. Bisin pa, ang Dios sa iyang gugma wala magpugong sa ulan ug niyebe tungod kay ang iyang mga tawo nga binuhat, sa ilang kabuang ug kahakog, mahimong magreklamo bahin niini. Ang ulan ug niyebe nagpadayon sa pagkahulog ug nagbisbis sa yuta, “aron makahatag binhi sa magpupugas, ug tinapay sa nagpakaon.”

“Ingon niana ang akong pulong,” midugang ang Ginoo. Ang Pulong sa Dios mao ang pagpahayag sa iyang mga plano ug katuyoan alang sa iyang tawhanong mga nilalang. Si Moises nagsulat bahin sa “mga adlaw sa una, ... Sa diha nga ang Labing Halangdon nga gibahin sa mga nasud ang ilang panulondon, sa pagbulag niya sa mga anak ni Adan, gibutang niya ang mga utlanan sa mga tawo.” - Deut. 32:7,8



Ang ingon nga mga laraw sa Magbubuhay alang sa iyang yutan-ong mga nilalang wala masabtan o gipabilhan sa kadaghanan sa mga tawo. Natawo sila; nakasinati sila og mubo nga sukod sa kalipay; sila nag-antus; sila mamatay. Kadaghanan nga naghunahuna sa Dios sagad nga buhaton kini sa mga termino sa ilang kaugalingon nga limitado nga mga kasinatian ug limitado nga pagsabut ug mga panan-aw. Ang kadaghanan sa tibook kapanahonan wala pa makasabut, sama sa gibuhay sa pipila sa mga taga-Atenas, nga adunay usa ka “wala mailhi nga Dios” nga giingon ni Pablo dili halayo sa bisan kinsa kanato.

Bisan pa, ingon nga ang kakulang sa pagsabut sa tawo wala makapugong sa matag-panahon nga pagbundak sa ulan ug niyebe aron sa pagbisbis sa yuta, mao nga wala kini nakagambala sa “Pulong” sa Dios. Ang iyang detalyado nga plano, nga gipahayag sa iyang Pulong sa kamatuoran, nagpadayon sa mga katuigan alang sa katumanan sa usa ka maalamon ug mahigugmaon nga katuyoan diin sa katapusan ipadayag siya sa tanan nga katawhan. Nan, ang tanan makahimo sa pagkahibalo ug pagserbisyo kaniya uban ang pagmaya. Si Propeta Isaias misulat, “Ang yuta mapuno sa kahibalo sa Ginoo, ingon nga ang mga tubig nagatapon sa dagat.” - Isa. 11:9

### **“TINUNGLO NGA YUTA”**

Ang unibersal nga mga panalangin sa ulan ug niyebe karon aduna usab mga kakulangan, kay ang mga tunok usab manubo. Dinhi makita usab ang sangputanan sa pagsuway sa balaang balaod. “Tinunglo ang yuta tungod kanimo,” giingnan sa Diyos si Adan human siya makasala. (Gen. 3: 17,18) Ang Ginoo misaad, bisan pa, kung ang iyang Pulong, ang iyang plano, natuman, kini usab mausab. “Wala nay tunglo.” (Pinadayag 22:3) Dugang pa, gisaad sa Dios ngadto sa katawhan, “Maggula kamo nga may kalipay, ug pagamandoan nga may pakigdait: ang mga bukid ug mga bungtod mangatumpag sa inyong atubangan sa pag-awit, ug ang tanan nga mga kahoy sa kapatagan magakpak sa ilang mga kamot. Sa baylo sa tunok motubo ang kahoy nga haya, ug sa baylo sa sampinit motubo ang kahoy nga mirto: ug kini alang kang Jehova alang sa usa ka ngalan, alang sa usa ka walay katapusan nga timaan nga dili pagaputlon.” Isaias 55:12,13

Tungod sa “tunglo,” ang yuta niini nga planeta ang padayon nga gihampak sa mga peste ug pagdaot sa kinaiyahan, nga dili kanunay unta mao ang kahintang. Tingali maghunahuna usab kita sa mga

“tunok ug mga sampinit” sa kasinatian sa tawo - ang mga kasagmuyo ug pag-antos sa mga tawo sa tanang panahon. Kini usab pagakuhaon, ug dili na sila magsilbi nga magtago sa panan-aw sa mga tawo sa tinuod ug mahigugmaon nga Diyos. Niini nga punto, si Isaias nagsulat: “Gilamoy niya ang kamatayon sa kadaugan; ug pagapahiran sa Ginoong Dios ang mga luha gikan sa tanang mga nawong. ... Ug pagaingnon nianang adlaw, Ania karon, kini ang atong Dios; kami naghulat kaniya, ug siya magaluwas kanamo: kini si Jehova; naghulat kami kaniya, malipay ug magmaya kita sa iyang kaluwasan.” Wala’y gitugotan nga “makasamok o magalaglag sa tanan kong balaan nga bukid,” o gingharian. — Isa. 25: 8,9; 11:9

### **ANG DIYOS IPADAYAG**

Sa tanan nga kapanahonan sa kasinatian sa tawo adunay pagpangita sa Diyos. Bisan pa, pipila ra ang gigantihan sa bisan unsa nga labi pa kay sa giingnan nga ang Dios makita sa paghanduraw sa lainlaing mga idolo, ritwal ug tradisyon sa mga tawo. Alang sa kadaghanan, ang mga diyos nga ilang nailhan mapanimaslon ug mabangis, ilabi na ang wala mahisubay sa kasulatan nga diyos sa pagpasakit ug pagpaantos.

Sa katapusan, sa gitakdang panahon sa Magbubuhay, ipadayag niya ang iyang kaugalingon sa iyang tawhanong mga nilalang. Makita nila siya ingon usa nga nahigugma ug nag-amuma, kinsa adunay simpatiya ug pagsabut. Makita usab nila ang usa ka gamhanan nga Dios nga makahimo sa pagwagtang sa kalibutan sa tanan nga hinungdan sa pagkadili-malipayon, pag-antos, ug oo, bisan ang kamatayon. Sama sa gitagna ni Isaias, iyang “lamyon ang kamatayon sa kadaugan,” nga nagpasabut nga wala nay sakit, kasakit o kasubo.

Si Apostol Juan misulat bahin niadto nga panahon, “Ang tabernakulo sa Dios nag-uban sa mga tawo, ug siya mopuyo uban kanila, ug sila mahimong iyang katawhan, ug ang Diyos mismo mag-uban kanila, ug mahimong ilang Diyos. Ug pagapahiran sa Dios ang tanan nga mga luha gikan sa ilang mga mata; ug wala na unyay kamatayon, ni kasubo, ni paghilak, ni may kasakit pa: kay ang unang mga butang nangagi na.” (Pin. 21:3,4) Dili ikatingala nga ang mga tawo moingon, “Kini ang among Diyos; naghulat kami kaniya!” Tinuod nga malipay sila, ug magmaya sa kaluwasan gikan sa kamatayon nga gihatag sa Diyos pinaagi sa iyang bugtong Anak, si Kristo Jesus nga atong Ginoo ug Manluluwas ■

DAWN BIBLE STUDENTS ASSOCIATION  
EAST RUTHERFORD, NJ 07073

**Kanato ang Kasulatan klarong nagtudlo:**

NGA ANG IGLESYA MAO “ANG TEMPLO “ SA BUHI NGA DIYOS—  
Labina ang talagsaong “binuhat”; ug padayon ang pagpanday niini sulod sa  
Panahon sa Ebanghelyo o Maayong Balita---sukad nga si Kristo nahimong  
Manluluwas sa kalibutan ug “ulohang bato” niini nga templo, nga diin kung  
mahuman na, ang panalangin sa Diyos mahiabot sa ‘tanang katawhan’, ug  
makapaduol sila Kaniya. —I Cor. 3:16; Efeso 2:20-22; Gen. 28:14; Gal. 3:29

NGA SA PAGKAKARON ANG PAGSILSIL, ANG PAGHULMA, UG  
PAGPASINAW—sa mga konsagrang magtotoo sa gihimo nga pagtabon  
ni Kristo sa mga sala nagapadayon, ug sa dihang ang kataposang miyembro  
niini nga ‘mga buhing bato’ ‘pinili ug bililhon’, maandam na, pagdad-on  
ang tanan sa labaw nga Magbubuhat ngadto sa nahaunang pagkabanhaw; ug  
ang templo mapuno sa Iyang himaya, ug mahimo nga tagboanan sa Diyos ug  
sa tawo sa tibuok milenyo. —Pinadayag 15:5-8

NGA ANG BASEHAN SA PAGLAUM SA IGLESYA UG KALIBUTAN  
Nagsumikad sa kamatooran nga si ‘Hesu-Kristo, pinaagi sa grasya sa Diyos,  
nakatagamtam ug kamatayon alang sa matag-usa ka tawo’, “usa ka lukat  
alang sa tanan”, ug mamahimo nga “matuod nga kahayag, nga magadan-ag  
sa matag-usa ka tawo nga niabot sa kalibutan,” “sa gitakda nga panahon.”—  
Hebreo 2:9; Juan 1:9; 1 Timoteo 2:5,6

NGA ANG PAGLAUM SA IGLESY

A mao nga mamahimo siya nga sama sa iyang Ginoo, “sud-onga Siya sa  
Iyang pagka-Siya,” ‘pakig-ambit sa diosnong kinaiya’, ug ambit sa Iyang  
himaya ingon nga Iyang isig kamanunod.—1Juan 3:2; Juan 17:24; Roma  
8:17; 2 Pedro 1:4

NGA ANG KASAMTANGANG TAHAS KARON SA IGLESYA

mao ang paghingpit sa mga balaan alang sa umalabot nga buluhaton sa pag-  
alagad; sa pagpalambo diha sa iyang kaugalingon ang matag grasya; nga  
mamahimong mga saksi sa Diyos alang sa kalibutan; ug nga maandam para  
mahimong mga hari ug mga pari sa sunod nga kapanahonan.—Efeso 4:12;  
Mateo 24:14; Pinadayag 1:6, 20:6

NGA ANG PAGLAUM ALANG SA KALIBUTAN

nakadepende sa pagpanalangin sa kahibalo ug kahigayonan nga igahatag  
ngadto sa tanan pinaagi sa usa ka libo ka tuig nga Gingharian ni Kristo— ang  
paghibalik sa tanan nga nawala kang Adan, sa tanan nga andam ug masinug-  
tanon, sa mga kamot sa ilang Manunubos ug sa Iyang nahimaya nga iglesia—  
sa diha nga ang tanan nga nagpakadautan pagalaglagon. ---Mga Buhat 3:19-  
23; Isaias 35

